

Motel van der Valk Gilze bestaat vijftig jaar **Van cowboyjaren naar moderne bedrijfsvoering**

Het is een begrip in onze contreien, Motel Gilze-Rijen aan Klein Zwitserland in Gilze. Op maandag 18 november 1974 werd het officieel geopend. Dit jaar bestaat het motel dus vijftig jaar. Aanleiding om eens stil te staan bij de geschiedenis van het motel. We spraken onder andere met Jan van Poppel, directeur van Hotel Van der Valk Gilze-Tilburg zoals het nu officieel heet.

TEKST EN BEELDREDACTIE: WALTER DE VET

Martien van der Valk nam in 1929 met zijn vrouw Café 'De Gouden Leeuw' in Voorschoten over na het overlijden van zijn moeder. Hij bouwde de zaak uit tot een druk bezocht café-restaurant. Het was hard werken en de twaalf kinderen hielpen allemaal al jong mee. De ambitie van vader Martien was dat al zijn kinderen een eigen horecazaak zouden beginnen. In 1956 werd het vogelpark Avifauna overgenomen, waarvan het logo -de toekan- gebruikt zou worden als beeldmerk voor alle horecazaken van het concern. Eind jaren zeventig telde Van der Valk twintig zaken. De eerste leden van de derde generatie Van der Valk hadden hun eigen horecazaak.

Motelconcept

Na het overlijden van Martien nam zoon Arie van der Valk in 1969 als president-directeur de leiding van het concern over. Hij behartigde vooral de financiële kant. Broer Gerrit van der Valk (één jaar ouder dan Arie) was meer de zakenman en werd gezien als de godfather van het concern. Gerrit kreeg in 1954 de leiding over Restaurant De Witte in Vught.

Bij een bezoek aan de Verenigde Staten ontdekte Gerrit van der Valk het motelconcept: hotels gelegen

langs autowegen. Hij wilde ook in Nederland dergelijke motels opzetten met een restaurant erbij. In 1968 werd in Nuland het eerste motel Van der Valk geopend. De aanleg van veel nieuwe autosnelwegen in Nederland bood kansen om verder uit te breiden. Zo kreeg Van der Valk een concessie van Rijkswaterstaat om een wegrestaurant aan te leggen bij de Wouwse Tol bij Bergen op Zoom en bij pleisterplaats Molenheide tussen Gilze en Bavel. Eind 1971 werd het wegvak A58 tussen Bavel en Tilburg geopend. Bij pleisterplaats Molenheide verrees een bescheiden wegrestaurant.

Een motel in Gilze

Volgens Jan van Poppel is het motel in Gilze ontstaan uit de contacten die Gerrit van de Valk had met burgemeester Krol. Mevrouw Krol had aangegeven dat ze graag een motel had zoals in Nuland. Gerrit had daarop gezegd: "Als de gemeente zorgt voor grond dan bouwen wij een motel". De

Begin van de bouw van het motel aan Klein Zwitserland in Gilze in december 1972 (Foto: Johan van Gulp - Stadsarchief Breda).

gemeente Gilze en Rijen bleek geïnteresseerd en had grond beschikbaar bij Klein Zwitserland. Daar was een zandafgraving die omgevormd werd tot buitenzwembad.

Interessant was dat de gemeente de grond voor de bouw van het motel niet verkocht, maar in erfpacht gaf. Dit had later onvoorziene consequenties voor de gemeente, want er was geen recht van opstal geregeld. Met als gevolg dat Van der Valk jarenlang geen OZB hoefde te betalen.

Eerste steenlegging van Motel Gilze-Rijen door burgemeester Krol op 10 februari 1973 (Beeldarchief Heemkring Molenheide).

Gilze tegelijkertijd met de motels in Eindhoven en de Wouwse Tol. De bouw werd uitgevoerd door een eigen bouwbedrijf. Dat had zo zijn eigen interpretatie van de bouwvoorschriften. Volgens de oud-directeur Gemeentewerken van de gemeente werd de bouw indertijd driemaal stilgelegd. Er werden onder meer vloerdelen en staalconstructies gebruikt die van 'elders' kwamen en feitelijk niet voor de bouw van het motel in Gilze waren bedoeld.

Dat alles belette niet dat burgemeester Krol in aanwezigheid van een busgenodigden de eerste steenlegging van Motel Gilze-Rijen verrichtte in februari 1973. En in november 1974 deed Commissaris van de Koningin van der Harten de opening in gezelschap van burgemeester Ballings. Daarbij ook aanwezig de 18-jarige Ad van der Valk, zoon van Gerrit, die de leiding kreeg over Motel Gilze-Rijen.

Opening van Motel Van der Valk in Gilze door Commissaris van de Koningin Van der Harten (midden) en Ad van der Valk (links) (Foto: Johan van Gulp - Stadsarchief Breda).

Werken bij Van der Valk

Jan van Poppel leerde Ad van der Valk al kennen tijdens de bouw. "Hij kwam als 16-jarige jongen met de Mercedes naar Gilze voor bouwoverleg." Jan begon met werken in de kassa en snoepwinkel van zwembad Klein Zwitserland dat van der Valk exploiteerde. Na de opening van het motel hielp Jan mee met het werven van personeel. "Ad vroeg mij ook om in de bediening te komen werken.

Eigen interpretatie

Jan van Poppel maakte de bouw van het motel van nabij mee. Zijn ouders hadden een boerderij op Nerhoven tegenover het bouwterrein. "Jan van Eijlen was voor Van der Valk de kwartiermaker bij de bouw en de exploitatie van het zwembad. Hij woonde in een keet op het bouwterrein. De zus van Jan lette weleens op de kinderen. De keet kreeg de bijnaam "Kamekonniekeet" omdat je er je kont niet in kon keren." Van der Valk bouwde het motel in

Daarvoor moest ik wel eerst naar de kapper en Ad van der Valk leende me een pak”, zo vertelt Jan. “We werkten met een jong team, deden mensenkennis op en leerden improviseren. Je kreeg ook veel verantwoordelijkheid. Na een halfjaar had ik de leiding over een feest met 350 gasten.” Zo hebben veel studenten uit Gilze en omgeving een baantje bij Van der Valk gehad met vergelijkbare ervaringen. Er ontstonden ook veel langdurige dienstverbanden. Recent zwaaide chef kok Albert en bedrijfsleiders Nico en Marie-Jose Spierings af na bijna vijftig jaar.

Luchtfoto Motel Gilze-Rijen in juli 1976 (Foto: Johan van Gurp - Stadsarchief Breda).

Groei en bloei

Vanaf de beginjaren draaide Motel Gilze-Rijen als een tierelier. “Gerrit van der Valk heeft Nederland geleerd uit eten te gaan” aldus Jan van Poppel. Met de stijgende welvaart kwam er een ander bestedingspatroon. “Van der Valk speelde daarop in met goede porties eten en een bakje appelmoes.” En dat bleek aan te slaan. “Het was hier in de weekenden altijd heel druk. Op de autoloze zondagen kwamen gasten

met de fiets of te voet naar ons restaurant.”

Met de hotelkamers, zalen en een zwembad had Motel Gilze-Rijen een uniek aanbod voor de gasten en grotere groepen. “We konden eigen zwemlessen aanbieden. In het begin hadden we ook feesten in het zwembad. Maar dat liep uit de hand. Vanaf 1994 werd na een grote verbouwing een eigen fitness en sauna aangeboden.”

De groei van het aantal gasten vroeg in de tachtiger jaren om uitbreiding van het aantal hotelkamers. Van der Valk kon het naastliggende perceel aan de Nerhoven kopen van de ouders van Jan van Poppel. Hier werd de Royal Wing opgebouwd. En directeur-eigenaar Ad van der Valk bouwde achterin een eigen villa. Begin 2000 werd een grote stap gezet door in samenwerking met JVH een ‘Jack's Casino’ te openen bij het motel. In 2008 werd een nog exclusiever Superior Wing gebouwd, samen met hotelappartementen voor langer verblijf.

Cowboyjaren

De bedrijfsvoering bij Motel Van der Valk leidde de eerste decennia tot conflicten met de autoriteiten. Dat begon al bij de bouw. In 1975 hield de Arbeidsinspectie controles na klachten van de vakbond over de huisvesting van illegale Marokkanen. Breed bekend zijn de verhalen van controles bij het motel, waarna het bedienend personeel het werk onderbrak en snel naar het zwembad ging; het restaurant vol met gasten bleef (even) achter zonder bediening. In Gilze waren er verder conflicten over de bouw van een villa zonder vergunning, illegale kap, inspecties van de Warenwet en lozingen afvalwater.

Zwart uitbetalen en een gebrekkige administratie leidde in 1994 tot de arrestatie van onder andere Arie en Gerrit van der Valk en invallen van de FIOD bij diverse vestigingen. Zeven leden van de familie

werden daarna vervolgd voor fraude en belastingontduiking. De bedrijfsleiding van Motel Gilze-Rijen hoorde niet tot de aangeklaagden. De strafzaak werd na enkele jaren afgerond met een voorwaardelijke gevangenisstraf voor de topman, werkstraffen en boetes. Daarnaast werd een schikking met de Belastingdienst getroffen.

Orde op zaken

Na bovenstaande rechtszaken begon de derde generatie orde op zaken te stellen. De bedrijvenstructuur van het concern en de loonadministratie werden aangepast. Bij Motel Gilze werden bouwkundige aanpassingen doorgevoerd na problemen bij Motel Tiel. Van der Valk kocht van de gemeente de ondergrond waarop het eerste motel was gebouwd en het voormalige buitenzwembad. Het hele buitenterrein werd opnieuw ingericht met een nieuwe entree aan de rotonde bij Nerhoven. En het restaurant en hotelkamers werden gemoderniseerd en luxer. Ook de naam veranderde naar Hotel Gilze-Tilburg om regionaal sterker op de kaart te staan.

Luchtfoto Motel Gilze-Rijen na uitbreiding in 1978 (Beeldarchief Heemkring Molenheide).

Vierde generatie

Rond 2013 stapte de vierde generatie in de leiding van het motel in Gilze. Nick van der Valk als general manager en Nienke van der Valk als banqueting manager. Als kinderen van Ad van der Valk zijn ze opgegroeid in Gilze en na hun studie aan de Hotelschool kwamen ze weer terug. Net als hun ouders en grootouders hielpen ze al op jonge leeftijd mee in het familiebedrijf. En via hen zal het familiebedrijf ongetwijfeld voortgezet worden.

Bronnen: www.delpher.nl; interview met Jan van Poppel; Stadsarchief Breda; fotoarchief Heemkring Molenheide; Regionaal archief Tilburg.